Največji slovenski dnevnik v Združenih državah
Velja za vse leto - - - $6.00
Za pol leta - - - - - $3.00
Za New York celo leto - $7.00
Za inozemstvo celo leto $7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in the United States.
Issued every day except Sundays and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CHelsea 3—3878 | Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1870 | TELEFON: CHelsea 3—3878

NO. 143. — ŠTEV. 143. | NEW YORK, SATURDAY, JUNE 18, 1932. — SOBOTA, 18. JUNIJA 1932 | VOLUME XXXX. — LETNIK XXXX.

ZVEZNI SENAT ZAVRNIL PREDLOG GLEDE BONUSA

VOLILNA KAMPANJA SE BO KMALU ZAČELA; HOOVER BO GOVORIL V SEDMIH MESTIH

Glasovanje se je vršilo zatem, ko se je pridružilo na tisoče veteranov onim, ki tabore pred Kapitolom. Za predlog je bilo oddanih 18, proti pa 62 glasov. — Škof Cannon pravi, da je z republikansko platformo popolnoma zadovoljen.

WASHINGTON, D. C., 17. junija. — Zvezni senat je danes zavrnil predlog, naj se plača vojnim veteranom bonus z znesku dva tisoč štiristo milijonov dolarjev.

Za predlog je bilo oddanih le osemnajst, proti predlogu pa dvainšestdeset glasov.

Takoj po zaključku glasovanja je voditelj vojnih veteranov sporočil svojim tovarišem: — Doživeli smo poraz, kajti senat ni hotel odobriti predloge. Toda mi bomo ostali tukaj toliko časa, da nam bo bonus izplačan.

Te govornikove besede so navzoči pozdravili z gromovitim ploskanjem.

Proti predlogu je glasovalo petintrideset republikancev in sedemindvajset demokratov.

Tekom debate v senatu se je pridružilo onim veteranom, ki so taborili pred Kapitalom, na tisoče tovarišev. Za vzdrževanje reda je bila alarmiana močna policijska sila, toda veterani so sami skrbeli za red. Le peli so in kričali: — Mi hočemo bonus.

Oblasti so dale zapreti mostove, ki vodijo od taborišča veteranov v mesto.

Tekom debate je dosti senatorjev podalo svoje izjave, hoteč s tem upravičiti svoje stališče.

Senator Norris, neodvisni republikanec iz Nebraske, je rekel, da so veterani do bonusa povsem upravičeni, toda sprejem predloge bi resno ogrozil kredit dežele. Govornik je zahteval, naj vlada takoj prične z javnimi gradnjami, da bodo zamogli dobiti nezaposleni veterani delo in zaslužek.

WASHINGTON, D. C., 17. junija. — Danes je dospelo v Belo hišo iz vseh delov dežele na tisoče brzojavnih čestitk. Predsednik Hoover je bil videti zelo zadovoljen ter se je že začel pripravljati na volilno kampanjo.

V Belo hišo je prišel tudi podpredsednik Curtis ter se dal s predsednikom vred fotografirati. Zatem se je Hoover dolgo posvetoval s svojima tajnikoma Millsom in Wilburom, ki sta se ravnokar vrnila iz Chicaga ter sta mu predložila natančno poročilo o razvojih na konvenciji.

Wilbur je rekel kasneje: — Predsednik je mnenja, da smo svojo nalogo točno in uspešno završili.

Med brzojavkami, ki jih je dobil Hoover, je bilo tudi več takih, ki so prihajale od suhačev, ki so precej ostro kritizirali prohibicijsko planko, sprejeto na republikanski narodni konvenciji.

Soglasno s kampanjskimi načrti, ki so že deloma dovršeni, se bo mudil predsednik Hoover do volitev večinoma le v Washingtonu. Potoval bo kolikor mogoče malo in bo imel svoje govore le v sedmih ali osmih mestih. Toliko več bo pa govoril po radio in sicer iz svojega letovišča v Rapidan.

Sem bo vkratkem dospel novi predsednik republikanskega narodnega odbora, Everett Sanders. On bo najbrže, kakor pred štirimi leti, prepotoval vso deželo.

Znani voditelj suhačev, metodistični škof Cannon jr., je rekel, da republikanska platforma ne obvezuje nobenega republikanskega kandidata, da bi zavzel kako gotovo stališče napram prohibiciji. V platformi je izrecno povedano, da je treba določbe osemnajstega amendmenta strogo izvajati. Republikanska stranka je načelno proti preklicu osemnajstega amendmenta. Platforma določa nadalje, da prohibicija ni nikako strankarsko vprašanje, kar pomenja, da zamorejo člani zbornice in senata po svojem lastnem prepričanju glasovati o prohibicijskih zadevah.

Republika Čile bo socijalistična

PAPEŽEV LEGAT V DUBLINU

Papež je imenoval kardinala Laurija za svojega legata. — Vodil bo glavne svečanosti evharističnega kongresa.

Rim, Italija, 17. junija. — Kardinal Lorenzo Lauri je kot legat papeža Pija XI. s svojim spremstvom odpotoval na evharistični kongres.

Vodil bo glavne svečanosti kongresa; pri tem mu bodo pomagali štirje ameriški kardinali in več škofov ter kardinali in škofje drugih držav.

Italijanska vlada je poslala na železniško postajo oddelek vojaštva z vojaško godbo, da izkaže svojo čast papeškemu legatu. Vojaštvo je pred kardinalom defiliralo, nato pa je kardinal iz kraljeve čakalnice stopil v posebni voz vlaka. Ko je vlak pričel odhajati, je godba zaigrala papeško himno in vojaki so salutirali.

Legat nosi s seboj apostolsko bulo, katero je podpisal papež in je namenejna nadškofu Edwardu J. Byrne iz Dublina. Papež izraža v svoji buli upanje, da bo evharistični kongres pokazal pred celim svetom trdno vernost in udanost.

DOVOLJ PIVA V CHICAGU

Chicago, Ill., 16. junija. — Lepo solnčno vreme — vročina je dosegla 75 stopinj in s hladilno napravo opremljena konvencijska dvorana v Chicago Stadium ni edina privlačna sila za republikanske delegate in druge politike.

V neposredni bližini zborovalne dvorane je mnogo pivnic, kjer more vsakdo dobiti dovolj oživljajoče pijače, posebno oni, ki so si v dvorani z dolgim govorom osušili grlo.

Lastniki pivnic prodajajo delegatom, ki prihajajo z znaki, kozarec piva po 50 centov, drugi ga dobijo po 35 centov in nekateri celo po 25 centov.

ŠVEDSKI PRINC SE JE ZAROČIL

Stockholm, Švedska, 17. junija. — Maršal švedskega dvora je naznanil, da se je najstarejši sin švedskega prestolonaslednika, Gustav Adolf, zaročil s princeso Sibyllo, hčerko mojvode Saehsen-Coburg-Gotha.

Prine in princesa sta bratranec in sestrična in njuno ljubavno razmerje se je pričelo, ko sta bila pri neki kraljevski poroki v Londonu.

ZAHTEVE VETERANOV PRED 149 LETI

Že kontinentalni kongres se je prepričal, kaj pomeni, če pridejo vojaki zahtevat denar.

Washington, D. C. 17. junija. Sedanji pohod veteranov v Washington ima v zgodovini svojo primero, ko so pred 149 leti veterani, katerih je bilo okoli 300, prišli v Philadelphijo in so oblegali kontinentalni kongres, ki je prvi poskusil, kaj pomeni, ako pridejo vojaki zahtevat denar.

Nastanili so se na stopnicah kongresa in so prišli pred kongresnike na ves drug način kot pa sedaj v Washingonu, kajti tedaj so grozili z nasiljem in ko oblasti na prošnjo kongresa niso poslale za varstvo vojaštva, se je kongres preselil v Princenton, N. J.

Zgodovinarji pripovedujejo, da je pennsylvanski izvrševalni odbor dan po odhodu kongresa poslal vojaško stražo, toda je bilo prepozno. Veterani so tudi kmalu nato odšli in nastal je zopet red. Toda mesto Philadelphia in država Pennsylvania sta se zaman trudili, da bi dobili kongres nazaj v Philadelphijo.

Kongres v Princetonu je sklenil, da sezida glavno mesto, ki je sedaj Washington. Naslednje leto je kongres imel svoje zasedanje v Annapolisu, nato v Trentonu in slednjič v New Yorku.

Bitka pri Yorktownu je bila dobljena leta 1871 in vojska do leta 1783 ni imena nobenega opravila. Vojaki dolgo niso dobili plače, bili so kačni in so se naveličali večnih obljub. Ko so bili razpuščeni, tudi niso prejeli plače. Položaj vojakov je bil brezupen.

Vojaki, ki so bili leta 1783 nastanjeni v barakah v Philadelphiji, so kongresu predložili svoje zahteve, na katere kongres ni odgovoril. Razjarjeni vojaki so prikorakali pred državno hišo in so s puškami pretili proti oknom. Ko je odšel kongres, so odšli tudi vojaki.

MORSKA VODA MESTO VINA

Washington, D. C., 17. junija. V Boston je pripeljala neka ladja večjo pošiljatev vina za razna evropska poslaništva. Ko pa so na italijanskem poslaništvu odpirali steklenice, je bila v njih mesto kipečega vina morska voda.

Dasi so druga poslaništva tudi prejeka pošiljatev, skrbno molče, kaj so našli v steklenicah. Tudi v italijanskem poslaništvu te prevare niso prej opazili, kot šele tedaj, ko je bilo pri banketu postavljeno vino na mizo.

Med vožnjo preko morja so najbrže mornarji popili dobro vino in steklenice napolnili z morsko vodo.

AMERIKA NIMA POLITIKE

Mussolini kritizira Združene države. — Vsi narodi so se je hoteli odkleniti. — Amerika predstavlja samo prohibicija in Lindbergh.

London, Anglija, 17. junija. — The Daily Express je priobčil razgovor nekega časnikarskega poročevalca z Mussolinijem, ki zelo kritiza Združene države in demokracijo sploh. Mussolini je rekel, da vidi naprej mnogo gospodarskih in vojaških vojn.

— Amerika nima politike! — je rekel Mussolini zaničevalno na poročevalčevo pripombo, da so Združene države rešilni pas, na katerega se obešajo ideal.sti za rešitev v svetovni krizi.

Mussolini je označil Združene države z besedami: "Prohibicija in Lindbergh".

— Suha Amerika ne bo nikdar našla sama sebe, — je rekel dalje Mussolini. — Postati mora mokra, ako hoče najti samo sebe. Med tem pa leze Evropa v nesrečo in boljševizem.

Poročevalec mu pripomni, da ne veruje v demokracijo. Mussolini se nasmeje in odgovori:

— Demokracija ni nič! Ljudje niso nič in ne morejo napraviti ničesar. V vsaki državi so že trudni od govorjenja. Potrebujejo može, ki delajo. Sami sebe ne morejo rešiti, zato potrebujejo rešitelje.

Na vprašanje kje so rešitelji, je rekel Mussolini:

— Rešiteljev ni.

— In kaj potem glede bodočnosti? — vpraša poročevalec.

— V bodočnosti vidim dolgo vrsto političnih, gospodarskih in vojaških vojn. — je odgovoril Mussolini. — Vojna je že sedaj.

— Doba vojnih odškodnin je končana, — je rekel dalje. — Spadaja v mrtvo in pokopano preteklost. Ako Nemčija reče "ne", bo tudi Italija rekla "ne".

DOSMRTNA JEČA ZA ODVAJALCA

Kansas City, Kans., 17. junija. Marshall Deputy, ki je tudi poznan pod imenom Martin Depew, ki je prej obratoval parno lopato v Dowanington, Pa., je priznal, da je odvedel Mrs. Nell Donnelly, ženo bogatega tovarnarja in je bil obsojen na dosmrtno ječo.

Deputy je priznal, da je sam izdelal načrt za odvedbo Mrs. Donnelly in da je bil pri odvedbi sam udeležen. Mrs. Donnelly je bila pozneje izpuščena, ne da bi bila plačala $75,000, katero vsoto so odvajalci od nje zahtevali.

Deputy je pobegnil v Južno Afriko ter je bil pripeljan nazaj preteklo sredo.

Farmer William Lacy iz day, Kans., je priznal, d. tudi udeležen pri odvedbi bil obsojen na 35 let ječe.

VETERANI IZ VOJAŠKIH DOMOV V WASHINGTONU.

Washington, D. C., 17. junija. Kot pravi vladna veteran, administracija, je najmanj 100 bivših vojakov zapustilo vojaške domove in so se pridružili armadi veteranov.

V vojaških domovih so dobivali obleko hrano, stanovanje in zdravniško oskrbo na drž. stroške.

DAVILA PRAVI, DA BO NOVA VLADA Z OROŽJEM IZSILILA CILJ

SANTIAGO, Čile, 17. junija. — Carlos Davila, ki v teku dveh tednov vodi že vdrugič novo vlado, je sporočil Associated Press, da namerava s svojimi tovariši ustanoviti vlado, ki bo temeljila na čisto socijalističnih principih. Dostavil je, da bo dosežen ta cilj, četudi ga je treba doseči z orožjem.

— Ta vlada — je rekel uro zatem, ko je bila strmoglavljena junta pod poveljstvom polkovnika Marmaduka Grove — bo delala na temelju principov, ki so bili prvotno postavljeni za socijalistično republiko Čile.

Vkratkem bo sklicana ustavotvorna skupščina, ki bo sestavila ustavo za socijalistično republiko.

Neko prejšnje poročilo se je glasilo:

Santiago, Čile, 17. junija. — Dva tedna stara socijalistična vlada Čile se je predala nacijonalistični protirevoluciji. Vojni minister polkovnik Marmaduke Grove in voditelj vlade, ki je prišla na krmilo pred dvema tednoma, je nenadoma postavil vojsko proti socijalistični vladi. Voditelj sedanje revolucije, je najbrže Carlos G. Davila, ki je bil prvi teden načelnik socijalistične vlade, pa je bil pred enim tednom pahnjen s svojega mesta.

Uporniki so postavili vojaštvo, največ infanterijo pred palačo vojnega ministrstva, ravno nasproti predsedniške palače, kjer je junta imela sejo, na kateri je sklepala o politiki nove vlade.

Petsto karabinerjev je obkolilo palačo, da varuje junto. Ko pa so protorevolucijonisti predložili ultimatum, da vlada odstopi o polnoči, je polkovnik Arriagana, poveljnik karabinerjev naznanil polkovniku Grove, da se njegovi vojaki nikakor ne marajo spuščati v državljansko vojno.

Karabinerji so se umaknili in predaja se je izvršila.

RIMSKI GOVERNER OBIŠČE PAPEŽA

Vatikansko mesto, 17. junija. Rimski governer prine Boncompagni Ludovissi je prvi po letu 1870, ko so postali papeži prostovoljni jetniki v Vatikanu, kot governer rimskega mesta, obiskal papeža Pija XI.

Odkar je bila podpisana pogodba med papežem in italijansko vlado, je obiskal papeža že italijanski kralj in kraljica, italijanski prestolonaslednik prine Umberto in 11. februarja ministrski predsednik Mussolini.

Governerjev oče, prine Ugo Boncompagni Ludovissi, je kanonik. Duhovnik je postal po sv... že... 1895.

VEDNO NA SVOBODI

Jibuti, Francoska Vzhod. Afrika, 17. junija. — Prejšnji cesar Etiopije (Abesinije) Yeassu, ki je pred kratkim pobegnil iz ječe in se zatekel v divje pokrajine gorovja Gojam, se še vedno nahaja na svobodi. Uradno je bilo priznano, da poročilo, da so ga čete sedanjega cesarja Haile Selassie vjele, ni bilo resnično.

Nadaljna poročila pravijo, da je armada cesarja Selassie obkolila glavno mesto Addis Ababa, da ne bi mogel Yeassu priti do vlade.

Yeassu, ki je pobegnil v ženski obleki, se še vedno nahaja v pogorju Gojjam in zasleduje ga tri tisoč vladnih vojakov.

ATENTATOR OBSOJEN NA SMRT

Drugi zarotnik proti Mussoliniju je bil obsojen na smrt. —Ustreljen bo skupaj z Bovonejem.

Rim, Italija, 17. junija. — Sodišče za obrambo države je v dveh dneh izreklo že drugo smrtno obsodbo in odredilo, da bodo Angelo Sbardellottoja vojaki ustrelili v hrbet, ker je skušal na Mussolinija vreči bombo 4. junija. Sbardellotto, ki je priznal svojo krivdo in je bil obsojen pri obravnavi, ki je trajala samo eno uro, bo najbrže ustreljen skupno z Domenico Bovonejem, ki je bil dan poprej obsojen, ker je organiziral eksplozije bomb proti fašistovskim osebam po raznih mestih Italije.

Po obsodbi Sbardellotto ni hotel podpisati prošnje za pomiloščenje. Taka prošnja je izročena rimskemu vojaškemu governerju, ki odloči, ali se predloži kralju ali ne.

Bovone je zanikal, da bi bil njegov namen usmrtiti Mussolinija, pač pa je priznal, da je vodil bombardiranja po italijanskih mestih. Sbardellotto pa je mirno priznal, da je trikrat prišel v Rim z namenom, da usmrti Mussolinija; zadnjič je prišel tudi 4. junija ter je hotel usmrtiti Mussolinija na Piazza Venezia ob priliki Garibaldijeve proslave.

Sbardellotto je priznal, da se je Mussolini dvakrat izognil bombi. Rekel je, da je nameraval 28. oktobra vreči bombo na Mussolinija, ko je Mussolini pri neki fašistovski slavnosti govoril z balkona. Vojaštvo pa je zadržavalo ljudi tako daleč, da mu ni bilo mogoče vreči bombe. Pri Garibaldijevi proslavi je Mussolini ušel smrti samo, ker je prej izstopil iz parade in Sbardellotto ni spoznal avtomobila, v katerem se je peljal Mussolini. Priznal je tudi, da je prišel v Rim tudi 1. aprila, da pa ni mogel nikdar priti dovolj blizu Mussolinija.

Tekom cele obravnave so se čudili sodniki, kako mirno se je obnašal Sbardellotto, ki je bil lepo oblečen in je še mlad, star komaj 25 let. Nekoliko razburjenosti je pokazal samo tedaj, da mu je njegov zagovornik predložil v podpis prošnjo za pomiloščenje.

"Glas Naroda"

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)
Frank Sakser, President L. Benedik, Treas.
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 W. 18th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays

Za celo leto velja list za Ameriko in Kanado	$6.00	Za New York za celo leto	$7.00
Za pol leta	$3.00	Za pol leta	$3.50
Za četrt leta	$1.50	Za inozemstvo za celo leto	$7.00
		Za pol leta	$3.50

Subscription Yearly $6.00.

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvzemši nedelj in praznikov.

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovoli pošiljati po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnje bivališče naznani, da hitreje najdemo naslovnika.

"GLAS NARODA", 216 W. 18th Street, New York, N. Y.
Telephone: CHelsea 3—2878

PROHIBICIJA

Kakor kaže, ne bosta narodni konvenciji obeh velikih ameriških političnih strank popolnoma izčistili oziroma rešili kočljivega vprašanja prohibicije.

V obeh strankah je dosti nasprotnikov in dosti zagovornikov osemnajstega amendmenta.

Nekateri ga seveda samo zato zagovarjajo, ker se boje jeze suhačev.

Glasovanje, ki ga je pred kratkim vprizoril tednik "Literary Digest" je jasno pokazalo, da je začela v Ameriki pojemati ljubezen, ki so jo nekoč precej splošno gojili napram prohibiciji.

Narod se ji vedno bolj odtujuje in nestrpno čaka trenutka, ko bo vržena med staro šaro.

Pa kot se vidi, se bo še nekaj časa vzdržala, kajti strah in vpliv, s katerim je znala Antisalonska Liga in nji slične organizacije navdati razne omahljive politike, jim je tako v kosteh, da se ga ne morejo zlepa iznebiti.

Na republikanski konvenciji je bilo precej odločnih mož, predvsem predsednik Columbia University, Nicholas Murray Butler, ki so že ponovno razgalili prohibicijsko hinavščino, toda kakor rečeno, njegovih pristašev ni bilo dovolj v primeri z nasprotniki, ki so jo slepo udrli za Hooverjem in njegovim precej opiljenim "plemenitim eksperimentom".

Nekaj sličnega bo najbrž tudi na narodni konvenciji demokratske stranke, ako ne bosta imela newyorški governer Smith in marylandski governer Ritchie odločilne besede.

Če bo demokratsko konvencijo obvladoval sedanji governer države New York, Franklin Roosevelt, utegne zadeti predloge za odpravo osemnajstega amendmenta ista usoda kot jih je zadela na konvenciji republikancev.

Vse drugačen veter bo pa zavel pri prihodnjih volitvah.

Že vnaprej se da trditi, da bo poražen skoro sleherni kandidat, ki se bo količkaj nagibal na stran suhačev.

Meseca novembra bo imel ameriški narod priliko izpregovoriti odločilno besedo.

Ne, na konvencijah, ampak tedaj bo padla odločitev.

Dozdevnih suhaških zmag, ki bodo izvojevane na narodnih konvencijah, se bodo suhači le kratek čas veselili.

DENARNA NAKAZILA IZVRŠUJEMO ZANESLJIVO IN TOČNO KAKOR VAM POKAŽE NASTOPNI SEZNAM

V JUGOSLAVIJO		V ITALIJO	
Din 200	$ 4.—	Lir 100	$ 5.90
Din 300	$ 5.90	Lir 200	$ 11.50
Din 400	$7.80	Lir 300	$ 16.80
Din 500	$ 9.50	Lir 400	$ 22.—
Din 1000	$18.50	Lir 500	$ 27.—
Din 5000	$91.50	Lir 1000	$ 53.25

Za izplačilo večjih zneskov kot zgoraj navedeno, bodisi v dinarjih ali lirah dovoljujemo še bolje pogoje.

IZPLAČILA V AMERIŠKIH DOLARJIH

Za izplačilo	$ 5.00	morate poslati		$ 5.70
" "	$10.00	"	"	$10.80
" "	$15.00	"	"	$15.90
" "	$20.00	"	"	$21.00
" "	$40.00	"	"	$41.10
" "	$50.00	"	"	$51.30

Prejemnik dobi v starem kraju izplačilo v dolarjih.
Nujna nakazila izvršujemo po CABLE LETTER za pristojbino $1.

METROPOLITAN TRAVEL BUREAU
216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

"GLAS NARODA" — List slovenskega naroda v Ameriki! — Naročajte ga!

35-LETNICA "SLOVENSKEGA SOKOLA" V CLEVELAND, O.

Janko N. Rogelj, tajnik Sokola.

Petintrideset let je minulo na dan 3. junija odkar je bilo ustanovljeno v Clevelandu, Ohio slovensko telovadno in podporno društvo "Slovenski Sokol".

Dolga je doba petintridesetih let, toda kratka in sladkega spomina vredna vsem onim, ki se zamislijo v preteklost: kako so stali na braniku narodovega napredka in izobrazbe. Temna in bojevita je ta preteklost, bil je to boj duševnih sil napram reakciji, ki se je zalezla in ukrenila v beteže človeške duše. Toda ti samovoljni duševno bořei so stali v močni sokolski falangi vedno samozavestni in nezadovoljni, vedno hrepeneči po boljšem uspehu, kot so ga dosegli preko noči. Stali so samljeni, borili so se sami, nobeden jih ni hotel pomagati, od nikoder ni prišla pomoč, sami so zidali novo družbo in okrožje. Zato je danes v njih nekaj karakterističnega in težko umljivega; zakaj so tako malo dostopni za nove ideje in novotarije. Menda se je prav v njih rodilo tiho rojstvo, katero je prineslo nam izseljencem novo ime, nove duše in obraze. In to ime je: Ameriški Slovenci, ki smo danes že narod sam za-se, ki pišemo svojo zgodovino v življenju novega sveta — Amerike. In to ostanemo; nič več se nas ne more preliti ali prekovati, nič se ne moremo navduševati za kaj drugega kot to, kar imamo pred seboj v novi deželi. Bili smo pripuščeni sami sebi, in sami smi so ustvarili tudi vse svoje, ki nam je najdražje, ki je naše in nam najbolj podobno.

Nekako 45 let poteka, odkar so prihajali prvi Slovenci v sedanji Cleveland. Takrat je imelo mesto tudi vse drugače lice in ni bilo v toliko naseljeno. Po mestu ni vozila cestna železnica, katero vidimo danes. Zveza med posameznimi kraji, je bila zelo slaba. Ni bilo prilike in časa, da bi se ljudje shajali ter izmenjavali svoje misli. Če je Slovenec živel v Newburghu, je le na svete čase prišel na obisk k clevelandskim Slovencem, ki so v tistem času živeli okoli vzhodne 30. in 40. ceste in Payne Ave. in tudi okoli 20. ceste in St. Clair Ave., kjer se je tiskal prvi slovenski časopis. V kolikor je meni znano iz pripovedovanja prvih pijonirjev in v kolikor trdijo tudi zapiski, so prihajali Slovenci na obrežje Erieškega jezera, toda niso se naseljevali v skupine. Zato o prvih letih ne vemo dosti posameznih dogodkov, ker je bilo življenje preveč raztreseno. Vsaka hiša je živela za-se, vsak je oskrboval samega sebe. Večjih družb ni bilo, o društvih med Slovenci ni bilo govora. Okoli leta 1892 pa najdemo skupino, ki se nazivlja "Marijin Spolek", katero se pozneje prekrsti v društvo "Sv. Vida". Pri tem društvu se prično notaranji boji, zakar sledi posledica, ki porodi novo društvo "Slovenija", kjer se zbirajo napredni in svobodno misleči možje, ki čutijo v sebi potrebo in moč, da je vsak narod vreden samega sebe in da naj bo kot tak poznan pred drugimi ljudmi.

S to preobrazbo prihaja takorekoč društveno življenje v svoj tek v Clevelandu. Oglasijo se Slovenci, ki gojijo željo, da bi se večkrat sestajali, pogovarjali, izmenjavali misli in izobraževali med seboj. Čimbolj prihajajo na sestanke, bolj čutijo potrebo organizacije ter v nji moč, da se povzdignejo iz duševne zaspanosti.

V listih, ki jih posamezniki dobivajo iz domovine, prebirajo novice in članke, ki bodrijo ljudje k skupnemu delu, mišljenju in naobrazbi. Napredni možje in fantje čutijo in opominjajo drug drugega, da bi organizirali društvo. Zato se zbere v mesecu januarju 1897 mala skupina ljudi pod vodstvom umrlega Ivana Zormana, st., ter ustanovi slovensko pevsko društvo "Zora". Zapisnik podpornih udov Slovenskega pevskega drutva "Zora" ima vpisane sledeče člane: Geo. Travnikar, John Schneider, John Posch, Anton Bijelich, John Rbežnik, Franc Russ, John Jamnik, Jožef Pernauer, Miklavž Cerar, John Poje, Franc Tisovec, Janez Povše, Anton Krese, T. Barle, Marko Ferlan in Peter Klinger. To so menda prvi člani, ki so prisostvovali na prvem ustanovnem sestanku.

Od meseca januarja do meseca junija istega leta obstoji pevsko društvo "Zora" Na dan 3. junija se zopet vrši seja, in na tej seji so vsi ene misli, da se društvo prekrsti v "Slovenski Sokol". O tem sestanku piše prvi tajnik "Slovenskega Sokola" Mr. Anton Tišler sledeče:

"Na vogalu Wering, sedaj 31. cesta in St. Clair Ave. je bila lepa in čista slovenska gostilna, katero je vodil naše obče spoštovani rojak Mr. Geo. Travnikar. V drugem nadstropju je bila dvorana, kjer je zborovalo prvo pevsko društvo "Zora", imelo tam pevske vaje, dokler nismo izgubili učitelja. Na seji, kjer se je razmotrivalo, kaj bi napravili, je pod točko razno vprašal tedanji predsednik Mr. Anton Klinc, kaj mislite, če bi ustanovili Slovenski Sokol. Vsi smo bili navdušeni takoj, segli smo si v roke ter dogovorili, da takoj naročimo sokolske kroje. Bilo nas je 18 članov.

Prvi odborniki so bili sledeči: Anton Kline, starosta, Anton Tišler, tajnik, Ivan Schneider, blagajnik in Josip Kranje zastavonoša. Ko si je društvo "Zora" nadelo novo ime "Slovenski Sokol" je bilo sklenjeno, da poleg telovadbe goji petje.

Dne 18. aprila 1900 društvo sklene, da postane tudi podporno, da izplačuje bolniško podporo in poskrbi za denar ob času smrti.

Na redni seji meseca decembra 1900 je bil izvoljen za starosto Louis Rechar, ki je ostal starosta dolgo vrsto let. Društvo je takrat štelo 136 članov, a med njimi enega častnega člana A. Benedika.

Leta 1908 so bili sledeči odborniki: L. Rechar, starosta, Fr. Černe, podstarosta, Josip Zalokar, blagajnik, A. Benedik, tajnik, tajnikov namestnik: J. Špehek, računski tajnik: P. Pikš, odborniki: M. Lukner, J. Pirnat, J. Birk, F. Koren, F. Otoničar, F. Stupica, F. Bricelj, in učitelj telovadbe: O. Pick.

Od leta 1900 do 1910 ni nobenih natančnih podatkov. Društvo je pač živelo, imelo notranje boje, kakor jih ima vsako društvo. Od leta 1906 do 1908 je društvo izgubilo precej članov vsled slabih razmer, ki jih je doprinašala tedanja kriza.

Ustno izročilo govori, da je v teh letih prišla tudi velika preizkušnja nad Sokole, če premagajo začrtano pot ali ne. Bil je boj med nazadnjaštvom in naprednjaštvom. Ustanavljajo se napredna in narodna društva. Iz Sokolov se porodi Slovenska narodna čitalnica in društvo "Naprej" štv. 5 SNPJ.

Dne 27. junija 1910 ima Sokol važno sejo. Na tej seji se je sklenilo, da Sokol postavi svoj lasten Sokolski dom. Navdušenje je veliko, ki rodi nekaj sadov. Sokol kupi zemljišče na Glass Ave in E. 61 St. že 8. avgusta ter vplača $1500. Ostalo polovico vplača meseca novembra. (Kakor je vsem znano, je potem Sokol opustil zidanje lastnega Doma ter se pridružil ideji skupnega Slovenskega Narodnega Doma).

Slovenski Sokol ni gojil samo telovadbe, petja in delil podporo, ampak se je tudi oprijel dramatike, ki pa je pozneje prešla na druga društva, kot je sedanje dramatično društvo "Ivan Cankar", ki dosega in je dosegalo višek dramatičnega udejstvovanja v Clevelandu.

V tej dobi so se Sokoli dosti udeleževali parad in slavnosti. Povsod so jih hoteli meti, povsod so dobro došli. Zanimanje za Sokol je postalo tako veliko, da je ob neki prireditvi nastopilo do 90 Sokolov v kroju. Imeli so svoje trobetače, in Sokole na konjih. V skupini Sokola je bila takrat moč, ki se je razdelila v posamezne struje in pota, tako da imamo danes v Clevelandu dosti naprednih in narodnih skupin in društev.

Lepo je Sokol uspeval pod telovadni vodstvom J. Debevca, načelnika. V enem letu je takrat imelo društvo osem zabav, izmed katerih se najbolj živo spominjajo izleta v Lake Side Garden, kjer je telovadilo do 800 Sokolov proste vaje. Prireditve se je udeležilo lepo število društev: — Sokol Chech, Sokol Cleveland, Sokol Havliček, društvo Naprej, Triglav, hrvatsko pevsko društvo Prosveta in društvo Slovenske Sokolice. V istem letu pošlje društvo tudi sledeče Sokole na vsesokolski izlet v Chicago: J. Debevca, Ferd. Cankarja, Fr. Preveca in R. Perdana.

Za leto 1910 je bil izvoljen sledeči odbor: Josip Kalan, starosta, France Kočevar, podstarosta, Josip Debevec, načelnik, France Hudovernik, glavni tajnik, France Oražem, računski tajnik, Mihael Lah, pomožni tajnik, Ivan Špehek, blagajnik; nadzorni odbor: A. Peterlin, K. Rotar in A. Kranje.

V prihodnjih letih se pri Sokolu živi društveno-življenje, ki nima toliko pomena, da bi se ga opisovalo v detajlih. Od 1910 pa do izbruha svetovne vojne je na površju dramatika, dokler se iste ne opusti, kakortudi telovadbo. Pri Slovenskem Sokolu pride nova sila, ki se pa ravna po svojih načelih. Ustanovi še Jugoslovanski Sokol, ki telovadi ter ima tudi svoj naraščaj. Načelnik telovadbe Vinko Pristov, ki z vso svojo mlado energijo poživi sokolsko misel ter vztrajno poučuje mladino, dokler mu nemila usoda ne zastavi pot sokolskega udejstvovanja v Ameriki. Vinko Pristov je utonil v Erieškem jezeru v poletju 1916.

Zapisniki govore, da so se udejstvovali v sokolskem življenju sledeči: Josip Kalan, Frane Hočevar, J. Pekolj, P. Kogoj, John Pollock, Frank Hudovernik, Mike Lukner, Peter Pikš, Frank Kovačič, Černe, Belaj, Močnik, Rogelj, Birk, Levar, Smuk, Špehek, Kunstelj, Jerič, Perdan, Peterlin, Golob in drugi.

S smrtjo Pristova preneha telovadba pri Jugoslovanskem Sokolu. Sokol v Clevelandu ne telovadi več. Ameriko oprijema vojno razpoloženje, prostovoljci odhajajo na evropska bojišča, med njimi tudi Slovenci, ki so bili včlanjeni v sokolstvu. Potem pride napoved vojne v ameriškem kongresu. Društveno življenje živi življenje, kakor pravimo: pravičnega.

V letu 1919 zopet poživi Sokol. Organizira se naraščaj, prične s telovadbo. Telovadi se nekaj mesecev, nakar se preneha zopet s telovadbo. Dne 6. marca 1921 Slovenski Sokol zopet skliče sestanek, kjer se ponovno organizira naraščaj in Sokole. Takrat je bila v Clevelandu ustanovljena Zveza slovenskih naprednih kulturnih društev, ki je dosti pripomogla, da se od tistega časa pa do danes še kar naprej telovadi pri Slovenskem Sokolu v Clevelandu. Da je zamrla ta kulturna zveza med clevelandskimi Slovenci, je odgovorna skupina ljudi, ki ni prav tolmačila njenega pomena, ali pa se je bala, da bi ona sama prekmalu zamrla.

V letu 1921 šteje društvo 60 dobrostoječih članov, ki plačujejo mesečnino. Telovadni odsek poraste z mesecem julijem na 150 članov in članic. Pri Sokolu poživi življenje v toliki meri, da stopa Sokol v ospredje pred drugimi kulturnimi ustanovami. Bilo je takrat dovolj dela, toda marljivi tajnik Frank Hudovernik je napravil to delo z največjim veseljem. Leta 1922 je odstopil kot tajnik Sokola V drugem letu je zbolel. Bolezen, ki se ga je oprijela, ga je trdovratno držala, dokler ga ni spravila v prezgodnji grob. Njegovo delo in žrtvovanje v prid Sokola ne bo pozabljeno in spomin na njega še vedno živi med Sokoli.

V tem času se tudi postavi Slovenski Narodni Dom na St. Clairju. Sokol se vpiše v zlato knjigo ter z geslom sto Sokolov — sto dolarjev, prispeva na altar narodnega Doma. Ob otvoritvi Doma vodi povorko Sokol v kroju. Tako gre Sokol tudi k otvoritvi narodnega Doma v Lorain, Ohio in v Collinwood, kjer otvorijo Dom na Waterloo Rd. In to je bilo zadnjikrat, ko je stopil Sokol v kroju na cesto.

Društvo prične prirejati javne nastope v dvorani in prostem. Sokolski izleti zadnjih sedem let se vršijo na vrtu slovenskega društvenga Doma v Euclid, Ohio, ali v beli Ljubljani kakor nazivamo to okolico zadnje štiri leta.

Leta 1922 obhaja društvo 25. letnico društvenega obstoja, in v letu 1927 pa 30-letnico s pogostitvijo vseh članov Sokolov ter ustanoviteljev ter veliko javno telovadbo v SND.

Od leta 1920 je bil starosta Sokola več let John Pollock, eno leto Rudolf Perdan, dve leti Jože Žele, dve leti Vinko Levstek.

Odbor za leto 1932 je sledeč: Stanko Dolene, starosta, Charlie Wick, podstarosta, Janko N. Rogelj, tajnik, Frank Šober, blagajnik; nadzorni odbor: Jos. Kalan, John Pollock in Frank Lunka. Načelnik John Marinček in podnačelnik Stanley Benčina.

Toliko naj bi omenil k 35-letnici našega Sokola v Clevelandu. Predno zaključim, reči moram, da imamo tudi Sokol v Collinwoodu, ki je že večkrat nastopil, tako tudi letos natopi na sokolskem izletu Slovenskega Sokola iz Clevelanda, ki se vrši na vrtu Slovenskega društvenega doma v Euclid, Ohio na dan 26. junija popoldne. To pot gostuje tudi Slovenski Sokol iz Euclid, Ohio, ki se razvija pod nadzorstvom in učenjem clevelandskega Sokola.

Naš Sokol ima dolgo zgodovino, ki bi se napisala v precejšnji knjigi. Zanimivo je čitati zapisnike in poročila v listih, ker se kaže v Sokolu vedno žilava volja in večen boj za svetel dan in resnico, ki naj vodi narod. Opaža se semtertja, da ni bilo dovolj trdne volje, in da je Sokol velikokrat stal pred velikim in započetim delom, toda je omahnil in na njegovo mesto so stopile druge skupine ter vodile delo v drugo smer.

Toda eno je gotovo: Sokol, ki šteje do sto podpornih članov in do 150 telovadcev in telovadkinj v vseh telovadnih vrstah, potroši povprečno do tisoč dolarjev letno za vzdrževanje telovadbe. To je majhna skupina ljudi, ki je darovala na altar kulture v Clevelandu veliko več, kot je morebiti to storila vsaka druga skupina.

V nedeljo 26. junija nastopijo: Slovenski Sokol v Clevelandu, Slovenski Sokol v Collinwoodu in Slovenski Sokol v Euclid, Ohio na sokolskem izletu na vrtu Slovenskega društvenega doma v Euclid, Ohio.

Bodite tudi vi tam ob 35-letnici Sokolstva v Clevelandu, Ohio. Zdravo!

Za one, ki so slabega zdravja

Zaprtnica in bolne obisti dozvolujejo strupom, da se prelezejo v vašo telo, kar pozneje povzroča obisno in mehurno druženje, prebavne neredmosti, kisli želodec, vzdiganje iz želodca, glavobol, nervoznost, slabost v želodcu, zgubo spanca, izgubo živčne in mišične moči in splošno slabo zdravje.

Nuga-Tone vrejuje črevo in odšeno zaprtnico, s tem da očisti telo, bolezen goječih strupov. Pripravi novo delovno silo in moč vsem organom, prinese počitno osvežujoče spanje in daje novo veselo življenje. Vi lahko dobite Nuga-Tone v vsaki lekarni. Ako vaš lekarnar tega nima, recite mu naj istega naroči za vas od njegovega prekupčevalca.

—Adv't.

POZOR ROJAKI

Vse, kar se tiče "Glasa Naroda", to je naročnino, dopise, vprašanja itd. pošljite na naslov:

"Glas Naroda"
216 West 18th Street
New York, N. Y.

Edinole tako naslovljena pisma bodo zagotovo dospela na pravi naslov.

Rojaki, vpoštevajte to! S tem boste preprečili marsikatero zmedo in zakasnitev.

ČE NAMERAVATE TO POLETJE OBISKATI DOMOVINO?

Pišite nam takoj bo brezplačna navodila in zagotavijamo Vam, da boste po ceni ter udobno potovali.

METROPOLITAN TRAVEL BUREAU
216 West 18 Street New York, N. Y.

Peter Zgaga

Bajka.

Živel je bogatin, ki je imel vsega dovolj: denarja, krasno hišo, neizmerne dragocenosti in že precej postarno hčer, ki ni bila posebno lepa in ne preveč ljubeznjiva.

Navzlic temu je pa imela toliko snubcev, da so si kar vrata podajali. Toda nobenemu je ni hotel dati. Imenoval jo je "moj največji zaklad" ter pri vsaki priliki poudarjal: — Mojega največjega zaklada ne dam.

Toda človek obrača, Bog pa obrne.

Prišli so težki časi. Na borzi je izgubil ves svoj denar in se je do vratu zadolžil. Pomoči so vdrli tatovi v hišo in mu odnesli vse dragocenosti. Slednjič mu je pa še hiša pogorela.

Stanoval je v borni bajti poleg pogorišča s svojo hčerjo, s svojim "največjim zakladom".

Od jutra do večera so prihajali upniki, pa so odhajali praznih rok.

Njegovega "največjega zaklada" namreč nihče ni hotel vzeti.

*

Ko je kritik raztrgal gledališkega umetnika, je še za dobro mero pripomnil:

— Aplavz je bil pa tak, kot če bi šla gosenica z gumijastimi podpetniki po debeli perzijski preprogi.

*

K rojaku, ki je bil reven ko cerkvena miš, je vdrl ropar.

Pozneje je rojak tako pripovedoval o svojem nočnem obisku.

— Vrata so se potihoma odprla. Saj veš, da jih ne zaklepam, ker nima nihče nič vzeti. V sobo je stopil ropar in začel previdno odpirati omare in predale. Jaz sem škilil izpod odeje in ga opazoval. Dobil seveda ni ničesar. Preobračal je slike na steni, bisleč, da imam za njimi kaj skritega. Pa nič. Slednjič mi je previdno segel pod zglavje. Gotovo je domneval, da bo dobil listnico pod blazino. Videč, da je prišel zastonj, se je počasi odpravil proti vratom. Ko je stal na pragu, sem pa jaz strašansko zakričal.

— Zakaj si zakričal? — so ga vprašali. — Saj vendar ni bilo nobene nevarnosti več.

— Saj nisem kričal zaradi nevarnosti — je odvrnil rojak — ampak zakričal sem v namenu, da se bo ropar prestrašil in da bo od strahu kaj od njega padlo, kar bi mi prav prišlo.

*

K znanemu zdravniku je prišel bogatin, ki je bil tako bogat, da se je mast kar cedila od njega.

In prosil ga je, naj mu svetuje, kako bi shujšal za kakih petdeset ali šestdeset funtov.

Zdravnik ga je natančno preiskal in ga izprašal o njegovih življenjskih običajih.

Debeluh mu je vse popravici povedal.

— Veste kaj — mu je rekel zdravnik. — pojdite v Colorado Springs. Ko boste prišli nazaj, boste najmanj za sto funtov lažji.

— Ali je res? — je vzkliknil debeluh.

— Garantiram vam. — ga je potolažil zdravnik.

— Koliko časa naj pa ostanem v kopališču?

— Ne dolgo. Par dni, pa bo dovolj.

Po preteku štirinajstih dni pa zopet stopi v zdravnikovo sobo. Še bolj je bil debel kakor prvič.

— Kaj ste se že vrnili? — se je začudil zdravnik.

— Da, vrnil sem se — je pihal debeluh. — toda ne smete mi zameriti, če vam rečem, da ničesar ne veste. Za deset funtov sem se zredil, ne pa shujšal za sto.

— Pa ste storili tako kot sem vam naročil?

— Seveda. Od vas sem se podal naravnost na postajo in sem se odpeljal v Colorado Springs. Tam sem bil šest dni . . .

— Hehe — ga je prekinil zdravnik — tega vam pa nisem naročil.

— Kako da ne? — se je hudoval debeluh.

— Jaz vam nisem rekel, da se morate peljati, ampak sem vam rekel: Pojdite v Colorado Springs. Če bi tako storili, kot sem vam naročil, namreč če bi hodili tja in nazaj, bi shujšali najmanj za sto funtov . . .

KRATKA DNEVNA ZGODBA

W. JUNOSZA — SZANIAWSKI:

PO PRVEM

Gospod Migdalkiewicz je seštel enkrat, dvakrat, trikrat in naenkrat je vzkliknil na ves glas:

— Ne, ni mogoče! Saj se vendar ne motim....

— Kaj pa je? — je vzkliknila žena in mu pogledala čez ramo v njegove račune.

— Ta je pa dobra, a! Seštevam tu gotovino, kar je še ostane od mesečne plače, in vidi tu?....

— Kaj naj bi videla?

— Le poglej! Ko sem zamasil že vse luknje in poravnal vse račune, mi ostane še nekaj nad dvajset zlotov.

— To ni mogoče!

— Pri moji veri, da je!

— In praviš, da si poravnal vse račune? Nisi na nobenega pozabil?

— Vse, prav vse sem poravnal.

— Si računal hrano?

— Seveda sem jo. Kakor običajno računal sem izdatke za gospodinjstvo do polovice meseca, v drugi polovici pa itak jemljemo vedno na kredit. Tudi vse dolgove sem računal.

— In praviš, da ti ostane dvajset zlotov?

— Še nekaj čez. Štiriindvajset, točno štiriindvajset.

— To je pa res prijetno presenečenje! Kaj bova počela s tem denarjem?

— Ne vem. Sicer pa to ni posebno velik kapital.

— In vendar.... Veš kaj, jutri, ko se boš vračal iz pisarne, lahko kupiš nekaj krofov in slaščic, pa še steklenico vina.

— Glej jo no, kar takoj krofe in še vino povrhu! — je vzkliknil presenečeni gospod Migdalkiewicz.

— Seveda.... povabimo Nowakowske na čaj. Saj je konec predpusta, a pri njih sva bila že na Silvestrovo. Zdaj, ko ti je denar padel tako rekoč kar z neba, se morava pač revanžirati....

— No, pa naj bo, če se je treba revanžirati, se pa bomo. — je zamrmral gospod Migdalkiewicz.

Naslednjega dne je prinesel pred obedom domov v eni roki krofe, v drugi slaščice, v žepu pa steklenico vina. Zvečer sta prišla na povabilo zakonca Nowakowska.

Pri čaju in krofih potem pa pri čaši rujnega vinca in slaščicah je bil večer zelo prijeten. Stari znanci so prijateljsko pokramljali.

Po odhodu gostov je dejala gospa Migdalkiewicz med pospravljanjem v mize svojemu možu:

— E, lepo je pa le, če lahko človek takole včasih koga povabi. Žal, ostane v našem proračunu tako redko kaj za goste. Morda ti pa prihodnji mesec zopet kaj ostane, a?

— Hm, dobro bi res bilo, samo ne vem, če bo kaj.... Še vedno se mi zdi, da tu ni vse v redu, — je pripomnil gospod Migdalkiewicz zamišljeno in sedel k svoji mizici, da bi spravil v red razmetane papirje. Kar je prestrašeno kriknil:

— Evo, zdaj pa imamo vraga! — Kaj ti nisem dejal, da tu ni nekaj v redu? Zdaj pa imaš svoje goste! Kam se ti je pa tako mudilo, da si jih morala povabiti že danes? Seveda, z razmetavanjem denarja se ti vedno mudi....

— Kaj se je pa zgodilo?

— Le poglej! Pod pivnikom mi je ostal opomin mestne elektrarne, nanj sem bil pozabil kakor na svojo smrt. Če račun ne bo poravnan jutri, nam ustavijo električni tok. Bas jutri je zadnji dan.

— Kaj poveš? Oh, to je pa res grozno! Kaj boš zdaj počel?

— Kaj bom počel?! Ti bi morala kaj početi, ne pa jaz! Morda bi naprosila Nowakowske, da bi poravnali ta račun. Saj pravim, da si človek v teh težkih časih ne more dovoljevati luksuza gostov, toda ti se za take reči seveda ne brigaš. Zdaj pa imaš kazen za krofe in vino! Ves mesec bomo sedeli v temi!

Poziv!

Izdajanje lista je v zvezi z velikimi stroški. Mnogo jih je, ki so radi slabih razmer tako prizadeti, da so nas naprosili, da jih počakamo, zato naj pa oni, katerim je mogoče, poravnajo naročnino točno.

Uprava "G. N."

ROTSCHILDA STA HOTELA OSLEPARITI

Zgodba je tale: Član pariške družine Rothschildov, Henry de Rotschild, v svojo zasebno zabavo vzdržuje v Parizu razkošno gledališče. V ta namen je imel prijateljske in poslovne zveze z nekim pariškim gledališkim ravnateljem, ki pa se je pred kratkim pri avtomobilski vožnji ubil. Gledališki ravnatelj je pri svoji zadnji vožnji imel s seboj v aktovki več neizpolnjenih pogodb za igralce. Na teh pogodbah, ki, kakor rečeno, niso bile še izpolnjene na ime igralca, je bil že podpisan Henry de Rothschild. — Najbrž se je zgodilo tako, da so neznanci mrtvemu ravnatelju, ki je ležal pod avtomobilom, uropali aktovko. Ena teh pogodb je bila napravljena na takem papirju, na kakršnem navadno delajo kreditna pisma. Tatovi so s kemičnimi sredstvi skrbno odstranili s papirja ves tekst, da je ostal le Rothschildov lastnoročni podpis. Na to belo polo z Rothschildovim podpisom so napisali kreditno pismo, v katerem Rothschild nakazuje donašalcu štiri milijone frankov. To pismo sta dva moža prinesla v neko banko v Arlesu, kjer pa so ju prosili, naj počakato nekaj dni, ker nimajo toliko gotovine. Med tem je banka telefonirala Rothschilu, ki je izjavil, da ni nikdar podpisal takega kreditnega pisma. Kemična preiskava je pozneje tudi ugotovila, da je bilo prvotno besedilo na poli kemično odstranjeno in potem naknadno napravljeno drugo. Tako se je ponesrečil poskus neznancev, pariškega Rothschila olajšati za 4 milijone.

ITALIJANSKA IRIDENTISTIČNA PROPAGANDA

Split, 1. junija.

"Il Littorio Dalmatico", glavno glasilo za italijansko iredentistično propagando, ki izhaja v Zadru, objavlja skoraj v vsaki svoji številki poročila o propagandističnem delovanju "Dalmatinske akcije" (Azione dalmatica), ki ima svojo organizacijo v zvezi z organizacijo italijanskih vojnih prostovoljcev razpredeno po vsej Italiji in tudi po inozemstvu, kjerkoli so naseljeni Italijani v količkaj večjem številu. V zadnji svoji številki je zadarski list objavil celo kopico poročil iz raznih krajev Italije, ki jasno dokazujejo, kako se podžiga italijanski narod ob sodelovanju službene fašistične stranke ter njenih in državnih oblasti predstaviteljev za iredentistično misel odtrganja Dalmacije in drugih naših primorskih krajev od naše države.

Tako je po poročilu zadarskega lista predsednik padovanske skupine "Dalmatinske akcije", Giuseppe Solitra pred mnogoštevilnim občinstvom predaval o italijanstvu Dalmacije in preklinjal Jugoslovene, ki skušajo utajiti italijanski značaj te "italijanske pokrajine" in ga oskrunjajo s svojo navlako, kakor n. pr. Meštrovićevim Gregorijem Ninskim v splitski Dioklecijanovi palači. Občinstvo je navdušeno ploskalo govorniku, zlasti pa tedaj, ko je omenjal "italijanski patriotizem Dalmatincev".

V Arezzu je predaval o "jadranskem apostolatu Italije" prosluli dalmatinski iredentist, kateremu pa se je nekdaj očitalo "avstrijakanstvo", sedanji italijanski senator conte Antonio Cippico. Preden je prišel na stvar samo se je spominjal nekega Arečana, Tommasa De Bacci Venulija, ki je pred vojno deloval za "italijansko Dalmacijo". Cippio je potem izvajal, da Italijani ne žele vojne, vendar pa mislijo, da pravica narodov prej ali slej zmaga, samo če imajo trdno voljo. Kaj je hotel reči s tem, pač ni treba razlagati.

V Trentu je profesor Brusaco predaval o Dalmaciji. Trdil je, da je Dalmacija vso prepojena z italijansko zgodovino in umetnostjo, in je potem navajal imena in dejanja dalmatinskih iredentistov. Zaključil je z vzklikom "italijanski Dalmaciji".

Veronsko skupina "Dalmatinske akcije" je tekom tekočega leta priredila celo vrsto iredentističnih manifestacij. V mesecu januarju se je vršilo predavanje o italijanstvu Dalmacije pod okriljem fašističnega kulturnega zavoda. V februarju je bilo ravno tam predavanje o italijanskem iredentistu Bajamontiju, zadnjem italijanskem splitskem županu. V marcu so se vršila propagandistična predavanja v vseh veronskih šolah, sedaj pa se pripravljajo nova predavanja za fašistično dijaštvo in mladinske fašije.

Toliko v eni sami številki zadarskega lista. In to gre od številke do številke, kakor gre iredentistična propaganda od kraja do kraja, a vse da bi čim prej nad našo Dalmacijo, nad našim Primorjem, nad našim Jadranom zavihrala italijanska trobojnica. Tako razumejo v Italiji "miroljubnost" in "dobro sosedstvo"!

POMAGATI SI ZNAJO

Štedi se kjer se pač da, in tako so tudi v Smirni brez dolgih debat in anket sklenili šteditj pri porokah. Svatbe so bile doslej zelo drage. Nevestinj in ženinovi starši morajo namreč po starih običajih povabiti na ženitovanjsko pojedino vso vas, kjer ženin ali nevesta prebiva. Seveda se kmetje vesele na gostijo in se že več dnj pred njo postijo, da bi lahko čimveč pojedli in popili. Gospodarski položaj je pa tudi v Smirni težak. Niti tobak, ki je bil tu glavni trgovski artikel, niti poljski pridelki ne gredo več tako v denar, kakor v dobrih starih časih. Zato si ljudje mislijo, kdo bo prirejal svatbe in gostje, čemu bi si sosedje na naš račun basali želodce?

Ker pa svatba brez pojedine ni mogoča, si pomagajo ženini na ta način, da svoje izvoljenke kar lepo ugrabijo. Seveda jih ugrabijo z vednostjo in s pomočjo roditeljev. Roditelji se potem izgovarjajo, da jim je bila hčerka ponoči ugrabljena in da je splavala ženitovanjska gostija po vodi.

Knjigarna "Glas Naroda"

216 West 18th Street New York, N. Y.

POVESTI in ROMANI

Amerika, povsod dobro, doma najbolje	.65
Agitator (Kersnik) broš.	.80
Andrej Hofer	.50
Beneška vedeževalka	.35
Belgrajski biser	.35
Beli mecesen	.40
Bele noči, mali junak	.60
Balkansko-Turška vojska	.80
Balkanska vojska, s slikami	.25
Boj in zmaga, povest	.20
Blagajna Velikega vojvode	.60
Belfegor	.80
Boy, (roman)	.65
Burska vojska	.40
Beatin dnevnik	.60
Božično darovi	.35
Božja pot na Bledu	.20
Božja pot na Šmarni gori	.20
Cankar:	
Grešnik Lenard, broš.	.70
Mimo življenja	.80
Moje življenje	.75
Romantične duše	.60
Čarovnica	.25
Cvetina Borograjska	.45
Cvetke	.25
Čebelica	.25
Črtice iz življenja na kmetih	.35
Drobiz, in razne povesti — Spisal Miličinski	.60
Darovana, zgodovinska povest	.50
Dekle Eliza	.40
Dalmatinske povesti	.35
Dolga roka	.50
Do Ohrida in Bitolja	.70
Doli z orožjem	.50
Dve sliki: — Njiva; Starka (Meško)	.60
Devica Orleanska	.50
Duhovni boj	.50
Dedek je pravil; Marinka in škrateljci	.40
Elizabeta	.35
Fabijola ali otroci v Katakombah	.45
Fran Baron Trenk	.35
Filozofska zgodba	.60
Fra Diavolo	.50
Gozdovnik (2 ZVEZKA)	1.20
Goispodarica sveta	.40
Gostilne v stari Ljubljani	.60
Grška Mytologija	1.—
Gusarji	.75
Gusar v oblakih	.80
Hadži Murat (Tolstoj)	.40
Heti papeža, vez.	1.—
Hektorjev meč	.50
Hedvika	.40
Hudi časi, Blage duše, veselojgra	.75
Helena (Kmetova)	.40
Hudo Brezdno (11. zv.)	.35
Humorske, Groteske in Satire, vezano	.80
broširano	.60
Izlet g. Broučka	1.20
Izbrani spisi dr. H. Dolenca	.60
Iz tajnosti prirode	.50
Iz modernega sveta, trdo vez.	1.60
Izbrani spisi dr. Ivan Mencinger: 2 zvezka	1.50
Igračke, broširano	.80
Igralec	.75
Jagnje	.30
Janko in Metka (za otroke)	.30
Jernač Zmagovač, Med plazovi	.50
Jutri (Strug) trdo vez	.75
broš.	.60
Jurčičevi spisi: Popolna izdaja vseh 10 zvezkov, lepo vezanih	10.—
6. zvezek: Dr. Zober — Tugomer broširano	.75
Juan iMserija (Povesti iz španskega življenja	.50
Kako se sem jaz likal (Alešovec) I. zvezek	.60
Kako sem se jaz likal (Alešovec) II. zv.	.60
Kako sem se jaz likal (Alešovec(III. zvesek	.60
Korejska brata, povest iz misijonov v Koreji	.30
Krvna osveta	.30
Kmečki punt (Šenoa)	.60
Kuhinja pri kraljici gosji nožici	.50
Kaj se je Markaru sanjalo	.25
Kazaki	.60
Križev pot patra Kupljenika	.70
Kaj se je izmislil dr. Oks	.45
Levstikovi zbrani spisi	.90
1. zv. Pesmi; Ode in elegije; Sonetje; Romance, balade in legende; Tolmač (Levstik	.70
5. zv. Slika Levstika in njegove kritike in polemike	.70
Trdo vezano	1.—
Ljubljanske slike, Hišni lastnik, Trgovec, Kupčijski stražnik, Uradnik, Jezični doktor, Gostilničar, Klepetulje, Natakarca, Duhovnik, itd.	.60
Lov na ženo (roman)	.80
Lucifer	1.—
Marjetica	.50
Materina žrtev	.50
Moje življenje	.75
Mali Lord	.80
Miljonar brez denarja	.75
Maron, krščanski deček iz Libanona	.25
Mladih zanikernežov lastni životopis	.75
Mlinarjev Janez	.50
Musolino	.40
Mrtvi Gostač	.35
Mali Klateč	.70
Mesija	.50
Malenkosti (Ivan Albrecht)	.25
Mladim srcem, Zbirka povesti za slovenska mladino	.25
Misterija, roman	1.—
Možje	1.50
Na različnih potih	.40
Notarjev nos, humoreska	.35
Narod, ki izmira	.40
Naša vas, II. del, 9 povesti	.90
Nova Erotika, trdo vez	.70

BABJA VAS

CLARA VIEBIG

8

Zapel je solncu nasproti:

"Oh slovo, to slovo mi teži srce!
Na pot, na pot težko človek gre!
Samo ena tolažba mi lajša srce,
vedno ne morem doma ostati,
treba je v svetu srečo iskati,
naprej!"

Vsi so zapeli z njim:
"Naprej, naprej, iz domače vasi,
kjer smo ljubili se in veselili se!
Vam pa želimo, da druge dobite,
z drugimi zdaj se vi veselite,
nas pozabite odslej,
naprej!"

Proti koncu se je petje že malo razblinilo, ženske so jokale, samotni grm je bil blizu. Marsikdo je malo zaostal in objemal svojo drago sredi ceste.

Mlada Tina je visela Tomažu Lanfeldu na vratu; potegnil jo je v obcestni jarek za skalo, tukaj jo je še nekajkrat pošteno poljubil. Oči so se ji svetile, pri poljubovanju je grizla, ko ga je ibjemala, ga je ščipala, kadar pa ga je že spustila, je ponovno skočila vanj.

Mlajša sestra, ki jo je spremljala, jo je vlekla za krilo: — pojdi, Tina!

— Teka, tečna! — In že jo je udarila po licu, toda ta je ni spustila, vlekla jo je za krilo, pri tem pa prišpičila ustnice in se nasmihala fantu: — Zbogom Tomaž! — Ta je navsezadnje poljubil še lepega otroka.

Katarina Densborn je podala svojemu možu samo roko, potem pa ga je prekrižala: — Jezus! Marija! Sv. Jožef! Da se le vrneš zdrav! Za božič — da ne boš pozabil — za našo Francko obleko iz katuna, šest sežnjev, toda, da ne bo barva preveč vpila! In zame potiskano blago, enajst sežnjev, ker je samo pet četrtin široko. Zbogom Nikola!

— Zbogom Katka! — He, naprej! — je vpil Densborn.

Lovrene se je še enkrat okrenil in pogledal proti dolini; zavihtel je klobuk, pravzaprav mu je bilo že prav lahko pri srcu. — Zbogom Barbka, — je mrmral, potem pa je veselo zažvižgal. Pred njim je bil svet, ves v solncu, dela se ni bal. Zabave je bilo tudi dovolj in za božič bodo že spet doma — zakaj bi se žalostil?!

Poljubovanje, objemanje, pogledi v slovo, pozdravi. — Zbogom, pa kaj lepega mi prinesi! — Piši kmalu! — In ti tudi! — Ostani zdrav! Pozdravi otroke!

Poslavljanje z rokami, s prikimavanjem in mahanjem robcev.

Top, top, naprej! Top, top. Votlo odmevajo koraki, za bližnjim bregom so izginili možje.

Same. — Stale so okoli samotnega grma, kot osamela čreda. Ostri jutranji veter je bril čez goli plato, napihoval je ženskam krila, da so plapolala kot zastave razobešene v sili.

— Zdaj so odšli, — je spregovorila ena izmed žensk in zrla žalostno za njimi, ki so izginili.

4

Peter Moffert je sedel na klopici pred vrati. Noge je imel stegnjene daleč pred sabo, roke je tiščal v hlačnih žepih; udobno zleknjen je drgnil hrbet ob hišno steno.

Zrak je bil miren, zelo vroč; ujel se je med gorske stene in se kuhal in paril kot v kotlu. Noben vetrič ni pihljal, noben list na drevesu se ni zganil, neslišno se je vila izsušena srebrna Salma proti Himmerodu.

Tu gori k zadnji bajti, onstran od vseh drugih, se ni čul noben krik, noben glas. V solnčnem žaru je ležala spodaj vas brez življenja kot bi zasnula v pravljično spanje; njene majhne, bele hišice, slepeče v bleščeči svetlobi, so se stikale boječe v ozki dolinici.

Peter se je stegoval in sčeperil; potem pa je sedel popolnoma mirno, težke veke so mu padale še globje na oči, čepica mu je zdrknila prav do obrvi, zdehal je, da si mu videl zadnji zob v ustih. Brez volje mu je nihala glava na levo in desno plat rame, potem pa mu je zdrknila na prsa. Peterček je zaspal. —

Gospe Luce danes ni bilo doma, potnik z gumbi, vrvicami in blagovi za obleko je potoval skozi vas, z njegovim vozom se je že navsezgodaj odpeljala z otrokom k sorodnikom v Manderscheid. Izrabila je priliko.

Peter jo je spremil do gostilne in jo videl, kako se je odpeljala, potem pa je spil pri starem Krumscheidu merico in odšel počasi proti domu, da bi nakrmil kozo in kokoši. Pravkar se je hotel od tega truda odpočiti, ko je pritekel Hubert, nečak starega Steffesa: plug ni bil v redu, strnišče naj bi z orali, zato se je mudilo.

— Le pojdi naprej, prišel bom kakor hitro bom mogel, — je rekel Peterček važno in zrinil malega sla skozi vrata. Potem se je smejal sam vase, še tega se mu manjka, da bi se pri tej vročini še trudil z delom! — Jutri je tudi še en dan, morda bo dovolj hladno.

— Oh, to je muka! Razpel je srajco na prsih in se vrgel počez, kar v čevljih, na še razvlečeno posteljo. Z zaspanimi očmi je buljil v nizki strop, ki je počrnel od dima in s katerega so visele pajčevine, ter mislil na svojo ženo. Od vraga je imenitno izgledala, ko je sedela pri potniku na vozu! Kot kakšna dama! Najlepšo obleko je oblekla, na obleko je mnogo dala; že dolgo ga je nagovarjala za novo. In klobuk je imela na glavi, prikrojila si ga je z vsemi mogočimi odrezki trakov; po cele dneve je lahko sedela pri takem delu. Kako pa se ji je tudi podal. Pod robom slamnika z modrimi in rdečimi pentljami so se prilegli gosti črni lasje v kodrih na čelo; do obrvi, ki so se ločile kot temna črta nad veselimi, svetlimi očmi, so viseli lasje v blestečih kodrih. Tudi potniku so se kar sline cedile. Peter je to dobro opazil.

Prokleto, ali ni bil velik osel, da je pustil Luco samo, da se je peljala s tujim moškim?!

Nagubančil je čelo; z jeznim nemirom je skočil na noge — pa — je nenkrat spet nekdo potrkal!

Vrata so se odprla; ne da bi čakala na "notri", je nenadoma uteknila Tina Poetsch glavo v izbo. Z zvitim smehljajem se je ozirala okrog.

— Ali ni Luce doma?

— Ne! — je odvrnil precej grobo; prišla mu je v nepravi čas, moral je toliko razmisliti.

Kot mačka se je splazila bližje, njene oči so se iskrile. — Ali se je Muca peljala do Manderscheida?

Kje je zvedela? Začudeno jo je gledal.

Rekla ni ničesar, toda njen smeh jo je izdajal. Aha, pazila je!

Stala je pred njim, glavo je malo nagnila in mu mežikala z očmi. Ni si mogel kaj, da bi je ne smatral za lepo; svetla ruta ji je dobro pristojala k zarjavelemu obrazu in usta je imela rdeča kot češnja.

— Ali si hotela kaj od Luce? — jo je vprašal že bolj priazno.

— Ne, od vas! — mu je odvrnila drzno, privzdignila krilo in stikala dolgo po žepu spodnjega krila. Pri tem ni odvrnila pogleda od njega in se mu nasmihala s svojimi črešnjevimi ustnicami.

NADALJEVANJE SLEDI

Ljubiteljem leposlovja

Cenik knjig vsebuje mnogo lepih romanov slovenskih in tujih pisateljev. Preglejte cenik in v njem boste našli knjigo, ki vas bo zanimala. Cene so zelo zmerne.

Knjigarna "Glas Naroda"

ČIN GOSPODA PIJA

ROMAN IZ ŽIVLJENJA

Za Glas Naroda priredil I. H.

26 (Nadaljevanje.)

Lili naroči in z veliko slastjo ga povžijete. Marsikatero poželjivo oko se je obrnilo k njuni mali mizici. Pijina nenavadna lepota je bila v velikem nasprotju s svežo in živahno Lili s svetlo plavimi lasmi. Lili ni bila krasotica, toda bila je zelo prikupljiva in njena vitka postava se je pregibala v bokih; vsaka njena kretnja je kazala življenje, odločnost in moč.

Ako bi bila v moški obleki, bi jo vsakdo smatral za petnajstletnega dečka, zlasti še ker je imela lase pristrižene kot dečki in je bila zagorela v obraz, iz katerega so zrle žive, poredne oči.

— Ali ne bova šle? — pravi Pija. — Saj smo obljubile tvoji materi, da prideve točno do večerje, za katero hočeš še nekaj kupiti.

— Kako naglo poteče čas Zdaj pa še hitro cigareto.

Ko Lili plačuje natakarju, vstopijo trije gospodje in sedejo blizu njune mize.

Pija vstane; pri tem pa ji torbica zdrsne na tla. Še predno opazi, se nek mladi gospod skloni in pobere torbico, ki jo ji izroči z uljudnim poklonom ter jo pogleda naravnost v obraz.

Tedaj pa se zgane, prebledi, nato zardi in koj v zamaknjenju so vprte njegove oči v njen mični obraz, katerega pač ni videl prvikrat — te velike temne oči, fini nos nad usti z bolestnim smehljanjem — o, kolikokrat je to opazoval — vsako njeno potezo je poznal.

Prav gotovo je morala ta lepa deklica biti model za sliko, ki jo je imel kot kako dragocenost.

Pija začudena opazi njegov pogled. Bila je v veliki zadregi in v zahvalo pripogne glavo. Toda tako privlačen je bil proseči pogled tujega gospoda, da zopet dvigne oči in ga pogleda.

— Gremo, Pija! — pravi Lili Piji.

Pija!

Ali ni videl tega imena na sliki?

Zdaj ni bilo več nobenega dvoma — to krasno dekle je bil model — Pija je bilo njeno ime!

Tako naglo je našel njo, ki jo je iskal. Tako slučajno mu je prišla na pot.

Nikdar več je ni smel izpustiti izpred svojih oči.

— Oprostite, milostljiva gospica, samo eno vprašanje, — jo nagovori s stresočim glasom. — In odgovor na to vprašanje je zelo važen.

Lili opazuje tujega gospoda, ki je hotel Pijo zaplesti v pogovor. Kaj mu je, da je tako vsiljiv?

— Gremo, Pija, — jo zopet opomni. — Je že skrajni čas. Mama čaka.

S kljubovalnim priklonom se Lili poslovi od tujca ter ga pogleda od nog do glave.

— Dovolite dami, prosim samo eno besedo, — reče skoro proseče ter se jima prikloni in imenuje svoje ime, katerega pa niste razumeli.

Toda Lili pravi, ko jo prime za roko:

— Obžalujem, toda najin čas je omejen.

— Gospice, imam neko zelo važno stvar.

Toda Lili je neizprosna. Ne, kakemu pustoloveu njena ljuba Pija ni smela pasti v roke Poznala je svet, poznala može; vedela je, kakšni so.

Zelo razočaran gleda Volbenk Ribič za obema damama, ki stešle po stopnicah terase navzdol... Da ne bi pri drugih gostih zbudil kake posebne pozornosti, se je moral zatajiti. Toda izpred oči ju ne sme izgubiti; takoj je hotel iti za njima. Vzame klobuk, ter svojima prijateljema pravi, da ima nek važen opravek, katerega bo pozneje pojasnil in naglo odide s terase.

Toda v svoje veliko presenečenje ni več videl mladih dam na ulici, četudi od časa njunega odhoda niste potegli niti dve minuti. Zdelo se mu je, kot bi se pogreznili v zemljo.

Ozira se na levo in desno. Nič! Seveda ni mogel vedeti, da je zvita Lili s Pijo naglo skočila v konditorijo kavarne, ker je bila trdno prepričana, da jima bo mladi gospod sledil in ta njegov namen je hotela preprečiti.

Ko si izbere zaželjeno pecivo, zaupa Piji svoje mišljenje.

— Gospod je bil preveč predrzen, ker te je kar meni nič tebi nič nagovoril, kakor bi bila za vsakega. Zdaj najbrže stoji kje na ulici in naju išče, — pravi Lili zmagoslavno.

— Toda govoril je o neki zelo važni stvari. Vendar ne more! vedeti —

— O, Pija, vendar ne hodi na lim, — pravi Lili premišljeno, — taki ljudje iščejo vsako najmanjšo priložnost, da se morejo s teboj spoznati. Ponavadi se ti približa in prične govoriti, da sta se videla na nekem potovanju in slednjič pride izgovor, da se mu zdiš tako zelo podobna kaki drugi. Toda tak vzrok zadostuje, da nagovori damo. Ako se pozneje izkaže, da je bila pomota, pa je govoril saj nekaj besed in je mogoče napravil začetek iskanega poznanstva. To vemo. Vse sem že doživela. Toda takim ljudem povem kako pošteno pod nos. Nekoč sem nekemu takemu predrznežu, ki mi je vabil, da bi šla ž njim v kavarno, z vso resnostjo rekla, da mi je žal, ker imam doma bolnega moža, da imam dvojčka, poleg tega še teto, ki je ravno na smrtni postelji, za danes mi je žal — mogoče bo kdaj pozneje nanesla boljša prilika—

— Toda, Lili!

Pija se je čudila Lilini predrznosti.

Lili se zasmeje in pravi: — Veš, to je meni velika zabava. Takih vsiljivcev se kmalu odkrižam. Toda ti, Pija si še neizkušena in jim nisi kos — tebe morajo pustiti v miru, ker jaz hočem tako! Kako ti je govoril; bilo je zate že razžaljivo — kot bi ukradla srebrne žlice, skoro tako te je pozval na odgovor. Veš, sedaj greva skozi trgovno na dvorišče s katerega prideva zopet na drugo ulico. Tukaj se dobro spoznam. Od tu se peljeve s poulično železnico v hotel.

Pija se vkloni, kot je določila Lili, toda v svojih mislih se je pečala z onim mladim gospodom.

In tako vsiljiv, kot je zatrjevala Lili, vendar ni bil.

Pogled njegovih oči jo je zadel globoko — vedno vidi te sive oči s prosečim pogledom pred seboj in tudi ni bila popolnoma prepričana pri pogovoru z Lili.

Ta majhni doživljaj jo je čudno razburil. Celo ponoči je mislila na to. Tuji gospod se ji je prikradel v sanje. Vidi ga, kako se ji približuje, kako je hotel zgrabiti njeno roko, ki mu jo je ponudila. Tedaj pa stopi med oba velika črna pretsča senca in ta senca, ki je polagoma zavzela podobo in poteze njene matere, ju je ločila, zapodi vsiljivca, njo pa prime za roko in jo odpelje. In čutila je veliko bolečino in tudi jezo na mater. Bilo ji je, kot bi ji kdo hotel iztrgati srce.

Naslednje jutro se ni zbudila spočita kot druga jutra. Leži v postelji in premišljuje svoje čudne sanje.

In prišlo je samo od sebe, da je zopet morala misliti na tujca. Čisto jasno ga je videla stati pred seboj in zopet je čutila njegov pogled.

(Dalje prihodnjič.)

POLKOVNIK REDL V NOVI IZDAJI

Iz Budimpešte poročajo o vohunski aferi, ki močno spominja na afero znanega polkovnika Redla. V razkošno opremljenem stanovanju so našli te dni mrtvega stotnika madžarskega generalnega štaba pl. Ruttkaya. Stotnik je živel z ločeno ženo ravnatelja neke hranilnice go. Koloman pl. Litke. Stotnikovo truplo je našla njegova priležnica. Ležal je v gala uniformi svojega polka na preprogi s prestreljeno glavo. Gospa je takoj obvestila policijo, ki je ugotovila, da gre za samomor. Stotnik si je pognal kroglo v glavo. Komisiji se je pa zdelo čudno, da so bile tapete na steni na dveh krajih preluknjane. V steni so našli dve krogli iz stotnikovega revolverja, dočim je manjkal v revolverju samo en naboj.

Nastalo je vprašanje, kdo je streljal in odkod izvirata dve krogli. Policija je osumila stotnikovo priležnico in jo zaslišala. Lepa dama je pa trdovratno zatrjevala, da je našla stotnika mrtvega in da o dveh strelih ničesar ne ve. Toda policija se je začela zanimati za njeno preteklost in preiskava je dognala, da je kupila gospa Litke dan pred stotnikovo smrtjo revolver, ki so ga našli pri njej na domu, toda v njem ni manjkal noben naboj. Gospa je odločno odklonila vsako izjavo. — Prebledela je, ko so ji povedali, da so našli njen revolver. Že se je govorilo o njeni aretaciji, ko jo je nekega dne policija izpustila in objavila suhoparen komunike, da je bila gospa po krivem osmuljena.

Stotnik Ruttkaj je bil eden najboljših častnikov madžarskega generalnega štaba in zato je njegove predstojnike temebolj presenetila vest, da je v službi neke tuje države, ki ji je prodajal vse vojaške tajne. Važne dokumente je fotografiral in izročal svojemu nečaku, da jih je odnašal čez mejo. Generalni štab je najel go. Litke, ki naj bi vohunila za stotnikom. Osem let, odkar je bila ločena od svojega moža, je bila lepa žena v službi madžarskega protivohunskega urada. Nihče je ni poznal, toda vsakdo je vedel, da je šefova desna roka. Stotnik Ruttkay se je seznanil z njo in čez dober mesec je že stanovala pri njem.

Dve leti ni mogel storiti nobenega koraka ne da bi bile vojaške oblasti takoj obveščene o njem. Lepa priležnica je spretno zamenjavala dokumente in pošiljala čez mejo potvorjena poročila. Tako so vojaške oblasti takoj obveščene o njem. Lepa priležnica je spretno zamenjavala dokumente in pošiljala čez mejo potvorjena poročila. Tako so vojaške oblasti polagoma spoznale ves vohunski aparat tuje države. To je trajalo od maja 1930 do maja 1932, ko je gospa Littke sporočila svojemu šefu, da so vse tajne izčrpane.

Stotnika Ruttkaya so povabili v generalni štab in ko je odhajal, je vedel da so mu ure štete. Povedali so mu, da bo čez 24 ur aretiran in mu namignili, naj si sodi sam. Če bi se odločil za to, naj pošlje šefu protivohunskega urada prazno kuverto. Mož seveda ni vedel, kdo ga je izdal. Gospa Litke je slutila, da bo porabil zadnje ure svojega življenja za to, da poišče izdajalca. Zato si je kupila revolver. Stotnik je iz kolkovnikove opazke spoznal, da ga je izdala njegova priležnica in sklenil je ustreljiti jo. Prišel je domov in zaklenil vrata, toda lepa priležnica si je bila pravočasno preskrbela drug ključ in v odločilnem trenutku je zbežala iz sobe. Dvakrat je stotnik streljal za njo in obe krogli sta obtičali v steni. Videc, da izdajalke ne bo mogel kaznovati, je odnesel prazno kuverto na pošto, potem se je pa vrnil domov in si pognal kroglo v glavo.

BOGASTVO V MORSKEM PESKU

Jantar! Dragocenost, ki takorekoč raste v morskem pesku. Največja ležišča teh dragujev so na obali Baltiškega morja. Kaj je jantar?

V sivi davnini so tam, kjer danes valove valovi Baltiškega morja, rasli ogromni jelovi gozdovi. Kakor menijo geologi, pa je te gozdove v takozvani terciarni dobi zagrnilo morje. Vse rastlinstvo se je pogreznilo v morsko globočino, jelove gozdove je zasul fini morski pesek. Kar je od teh jelovih gozdov še ostalo, to je jantar, ki ga ljudje poznajo že tisočletja. Jantar namreč ni nič drugega kakor strjena jelova smola. Jelka, ki je kje načeta, izceja iz sebe smolnat sok, ki teče po drevesu na tla in se tu strdi. Čezenj pada iglasto listje, na to se zopet cedi smola itd. V teku sto- in tisočletij so se nabrale na tleh cele plasti smole v kroglicah in palčicah. Ko je morje zagrnilo gozdove, je drevje hitro segnilo, smolnate plasti pa so se ohranile ter od tisočletja do tisočletja postajale bolj trde. Ker pa je smola razmeroma lahka, so jo morski valovi metali na obrežje. Danes dobivajo jantar v modro - sivem ilovnatem pesku, v tako zvani modri prsti. Ta prst je kake tri metre debela ter pričenja že nekaj metrov pod morskim dnom, na obrežju pa so jo našli 5 m pod morsko gladino. Ker je obrežje skoraj povsod več ko 20 m visoko nad morjem, je najti plast, v kateri se skriva jantar, šele v globočini 30 m.

Jantar ima različne barve: je rumen in rjavkast, prozoren in nekako zastrt. Ribiči, ki iščejo jantar, pravijo jantarju, ki ni prozoren, da je "barva kislega zelja". Velike kose jantarja oddelajo takoj, male kroglice pa poprej segrejejo in jih potem stisnejo več skupaj v en kos, katerega potem obdelajo. Strokovnjaki seveda cenijo naravni jantar bolj. Redko kedaj dobijo jantar v taki obliki, kakršnega je napravila narava že na drevesu. To so podolgaste raztegnjene veliki kaplji podobne krogljice, ki dokazujejo, kako je smola počasi lezla iz ranjenega drevesa. Dobiti pa je tudi prave kapljice in pa tudi cele kose, ki so se strdili in so se sprijeli na tleh. V teh velikih kosih je lahko razločiti posamezne kapljice.

Najbolj zanimivo pri jantarju je, da nam saj v malem pokaže kos nekdanjosti potopljenih gozdov. Ko je smola padala na tla, se je je oprijelo marsikaj, ali žuželke ali igle jelk ali kaka druga stvar. Zato najdemo danes v jantarju življenjske oblike iz davne preteklosti, kar učenjakom služi za proučavanje. Iz teh jantarskih vsebin so naravoslovci dognali, kakšno rastlinstvo in živalstvo je bilo tedaj na zemlji. Žuželke tistega časa so bile prav take, kakršne so dandanašnje, rastlinstvo pa je bilo tako, kakršno se danes nahaja v bolj južnih krajih. Na bregovih Baltiškega morja je torej pred mnogo tisoč leti vladalo južno podnebje. Dognali so, da so poleg jelovega in listnatega drevja rastle ob Baltiškem morju tudi palme, ciprese, mangolije in cimet.

Jantar so poznali že Grki in so ga imenovali "elektron". Dobivali so ga pa prav tako na baltiški obali, kakor ga dobivajo danes. Že pred 2000 leti so v teh krajih ljudje nabirali jantar in ga prodajali daleč proti jugu, bodisi po trgovskih potih, ki so vodile po suhem, ali pa so ga vozili drzni feničanski mornarji v majhnih ladjicah in Baltika okrog vse Evrope skozi Gibraltar, Sredozemsko morje na Grško in Egipt. V vseh starinskih grobiščih dobimo okrasje iz jantarja.

Kako dobivajo jantar? Najboljša "žetev" za jantar je v dneh po hudih viharjih, ko so morski valovi že več dni bičali zemljo in raznesli mehko morsko dno, so odprli tudi tako zvano "modro plast" pod morskim dnom ter prineslina površje jantar, ki so ga vrgli na obrežni pesek. Ko se valovi zopet poležejo, hite prebivalci na obrežje in iščejo jantar. Pri tem marsikdo, ki mu je sreča mila, zasluži velike vsote. Ribiči veslajo z dolgimi mrežami na morje in love tudi morske rastline, med katere so se vjele jantarjeve krogljice. Morske rastline, ki nosijo s seboj jantar, spoznajo ribiči po modrikasti barvi, katero so dobile rastline od modre prsti. Taki dnevi so za prebivalce tega morskega obrežja dnevi sreče. To, kar so nalovili, imenujejo 'blagoslov obrežja'.

Na obalo pa ne priplavajo vsi kosi jantarja, ki ga je morje dvignilo izpod morskih tal, ampak marsikak kos pade nazaj na dno, kjer obleži v morskem pesku. Kadar je ob mirnem vremenu voda tako čista, da je videti ne preglobоko dno, ribiči lahko opazijo na dnu rumeni kamen, ki se razločno loči od belega peska. Kadar ribiči kaj takega pazijo, brž prihite z dolgimi mrežami in črpajo dragocenosti z morskega dna. Včasih tudi potapljajoči iščejo jantar na morskem dnu, vendar se to manj izplača.

Poleg jantarja je še en kamen, ki je nastal iz drevesnih snovi, to je gagat. Je popolnoma črn, kakor oglje ter zgoščenemu premogu podoben. Dobivajo ga predvsem na Angleškem, kjer ga predelujejo za žalne okraske. Je težji ko jantar in tudi trši, je pa krhek prav tako ko jantar. Če ti jantar ali gagat pade na tla, se razbije. Zato je treba na te vrste dragih kamnov posebno paziti.

TRINERJEVO GRENKO VINO
proti zaprtju, slabemu apetitu, glavobolu, izgubi spanja. V vseh lekarnah

Mali Oglasi
imajo velik uspeh
Prepričajte se!

V JUGOSLAVIJO
Preko Havre
Na Hitrem Ekspresnem Parniku
ILE DE FRANCE
21. Junija — 9. Julija (opoldne)
PARIS
29. Junija — 22. Julija
LAFAYETTE
16. Julija
NIZKE CENE DO VSEH DELOV JUGOSLAVIJE
Za pojasnila in potne liste vprašajte naše pooblaščene agente
French Line
19 STATE STREET. NEW YORK

Do LJUBLJANE
in nazaj
TRETJI RAZRED $159.--
Moderna udobnost... Neprekosljiva služba... Tedenska odplutja iz New Yorka... Pripravne in hitre železniške zveze od Hamburga do Jugoslavije
Za pojasnila vprašajte lokalnega agenta ali
HAMBURG-AMERICAN LINE
39 Broadway, New York

VSE LINIJE in PARNIKE
Spodaj imenovana slovenska tvrdka zastopa vse važne
Trans-atlantske Linije
in zato lahko odpremi vsakega potnika na kateremkoli parniku.
V vašem interesu je, da se kadar nameravate na potovanje v stari kraj, ali od tam sem, vselej obrnete na staro, znano in zanesljivo domače podjetje
LEO ZAKRAJŠEK
General Travel Service
1359 Second Ave., New York, N. Y.
13 LET V TEM POSLU!

CENA
DR. KERNOVEGA BERILA
JE ZNIŽANA
Angleško-slovensko
Berilo
(ENGLISH SLOVENE READER)
Sedaj samo
$2.—
Naročite ga pri
KNJIGARNI 'GLAS NARODA'
216 West 18th Street
New York City

Vsakovrstne
KNJIGE
POUČNE KNJIGE
POVESTI in ROMANI
SPISI ZÁ MLADINO
se dobi pri
"GLAS NARODA"
216 W. 18th Street New York, N. Y.
Telephone: CHELSEA 3878
POPOLEN CENIK JE PRIOBČEN V TEM LISTU VSAKI TEDEN

21. Junija:
Lafayette v Havre
22. Junija:
Ile de France v Havre
Pres. Roosevelt v Cherbourg
Majestic v Cherbourg
Mauretania v Cherbourg
23. Junija:
Bremen v Cherbourg in Bremen
Stuttgart v Cherbourg in Bremen
24. Junija:
Vulcania v Trst
Belgenland v Havre
25. Junija:
Volendam v Boulogne sur Mer
26. Junija:
Columbus v Cherbourg in Bremen
28. Junija:
Conte Grande v Genovo
Leviathan v Cherbourg
29. Junija:
Paris v Havre
Aquitania v Cherbourg
30. Junija:
Champlain (NOVI) v Havre
General von Steuben v Bremen
1. Julija:
Augustus v Genovo
Olympic v Cherbourg
Europa v Cherbourg in Bremen
Lancastria v Cherbourg
Westernland v Havre
Deutschland v Cherbourg in Hamburg
2. Julija:
Rotterdam v Boulogne sur Mer
5. Julija:
Cleveland v Cherbourg in Hamburg
6. Julija:
President Harding v Cherbourg
7. Julija:
Saturnia v Trst
Berengaria v Cherbourg
New York v Cherbourg in Hamburg
Dresden v Cherbourg in Bremen
8. Julija:
Majestic v Cherbourg
Lapland v Havre
9. Julija:
Ile de France v Havre
Bremen v Cherbourg in v Bremen
Veendam v Boulogne sur Mer
12. Julija:
Rochambeau v Vigo in Havre
14. julija:
Albert Ballin v Cherbourg in Hamburg
Berlin v Cherbourg in Bremen
16. julija:
Aquitania v Cherbourg
Homeric v Cherbourg
Lafayette v Havre
France v Havre
Columbus v Cherbourg in Bremen
Milwaukee v Cherbourg
Statendam v Boulogne sur Mer
Conte Biancamano v Genovo
19. julija:
Leviathan v Cherbourg
Europa v Cherbourg in v Bremen
Champlain v Havre
20. julija:
Pres. Roosevelt v Cherbourg
21. julija:
Olympic v Cherbourg
Hamburg v Cherbourg in Hamburg
Stutgart v Cherbourg in Bremen
22. julija:
Roma v Genovo
Paris v Havre
Belgenland v Havre
23. julija:
Berengaria v Cherbourg
Volendam v Boulogne sur Mer
28. julija:
Majestic v Cherbourg
DeGrasse v Havre
Deutschland v Cherbourg in Hamburg
Bremen v Cherbourg in v Bremen
Gen. von Steuben v Cherbourg in Bremen
29. julija:
Conte Grande v Genovo
Westernland v Havre
30. julija:
Ile de France v Havre
St. Louis v Cherbourg in Hamburg
Rotterdam v Boulogne sur Mer
3. avgusta:
VULCANIA v Trst
Mauretania v Cherbourg
Pres. Harding v Cherbourg in Hamburg
4. avgusta:
Karlsruhe v Bremen
New York v Cherbourg in Hamburg
5. avgusta:
Homeric v Cherbourg
Lapland v Havre
6. avgusta:
Europa v Cherbourg in v Bremen
Lafayette v Havre
Veendam v Cherbourg in v Boulogne sur Mer
9. avgusta:
Leviathan v Cherbourg
11. avgusta:
Aquitania v Cherbourg
Albert Ballin v Cherbourg in v Hamburg
Dresden v Cherbourg in v Bremen
12. avgusta:
Paris v Havre
Olympic v Cherbourg
Pennland v Havre
13. avgusta:
Augustus v Genovo
Minnetonka v Cherbourg
Statendam v Cherbourg in v Boulogne sur Mer
15. avgusta:
Cleveland v Cherbourg in Hamburg
17. avgusta:
Rochambeau v Havre
Pres. Roosevelt v Cherbourg in v Hamburg
18. avgusta:
Berengaria v Cherbourg
Berlin v Bremen
Hamburg v Cherbourg in Hamburg
19. avgusta:
SATURNIA V TRST
Majestic v Cherbourg
Belgenland v Havre
20. avgusta:
Milwaukee v Cherbourg in Hamburg
Volendam v Cherbourg in v Boulogne sur Mer
21. avgusta:
Columbus v Cherbourg in v Bremen
24. avgusta:
Stuttgart v Cherbourg in v Bremen
Deutschland v Cherbourg in v Hamburg
26. avgusta:
Conte Biancamano v Genovo
Homeric v Cherbourg
Westernland v Havre
27. avgusta:
Ile de France v Havre
De Grasse v Havre
Minnewaska v Cherbourg
Rotterdam v Cherbourg in v Boulogne sur Mer
30. avgusta:
Leviathan v Cherbourg
Lafayette v Havre
Pres. Harding v Cherbourg in v Hamburg
Bremen v Cherbourg in v Bremen
31 avgusta:
Olympic v Cherbourg
Aquitania v Cherbourg
Roma v Genovo